

काश्मीर आणि लोकशाही

जम्मू-काश्मीरला दिलेला खास दर्जा रद्द करण्यासाठी
मोदी सरकारने कोणतेही ठाम कारण दिले नव्हते. ती तात्पुरती
व्यवस्था होती हे त्यांचे म्हणणे; पण मग राज्याचे विभाजन का
केले? जम्मू-काश्मीरला पूर्ण राज्याचा दर्जा मिळू शकेल का? याचे
उत्तर सध्या तरी होकारार्थी आहे. कधी? ते मात्र सांगता
येत नाही. जम्मू-काश्मीरशी संबंधित ३७० वे कलम रद्द करणे
व जम्मू-काश्मीर आणि लडाख हे दोन केंद्रशासित प्रदेश निर्माण
करणे यास आव्हान देणारे अर्ज सर्वोच्च न्यायालयासमोर आहेत.
घटनापीठापुढे त्यांची सुनावणी सुरु आहे. या संदर्भात या पीठाने
केंद्र सरकारला काही प्रश्न विचारले, काही बाबांचा खुलासा
मागितला. कदाचित आज केंद्र सरकार त्याचा उलगडा करू
शकेल. राष्ट्रीय सुरक्षेच्या बाबतीत काही अत्यंत गंभीर परिस्थिती
निर्माण झाल्याने जम्मू-काश्मीरचे विभाजन करावे लागले असे
केंद्र सरकार न्यायालयास का सांगत नाही? या प्रदेशास
राज्याचा दर्जा पुढा बहाल केला जाईल हे केंद्राने न्यायालयास
सांगावे अशी अपेक्षा पीठाने व्यक्त केली आहे. केंद्र सरकारची
मानसिकता बघता ते कमीपणा घेऊन न्यायालयाचे म्हणणे ऐकेल
अशी शक्यता दिसत नाही; पण घटनापीठाची सूचना ही देखील
आदेश असल्याने सरकारला काही निवेदन करावे लागेल. याच
संदर्भात आणखी एक महत्वाचा प्रश्न घटनापीठाने केंद्राला केला
आहे. जर राज्याचे विभाजन करण्याचे अधिकार केंद्र सरकारकडे
असतील तर त्याचा दुरुपयोग होणा नाही याची शाश्वती काय?
पंजाब व ईशान्येकडील राज्यांतील परिस्थितीचा हवाला त्यासाठी
न्यायालयाने दिला. जम्मू-काश्मीरला ३७०च्या कलमाने दिलेला
खास दर्जा व त्या द्वारे त्या राज्यास दिल्या गेलेल्या सवलती हा
मुद्दा भारतीय जनता पक्षाची मातृ संस्था रा.स्व. संघास प्रथम
पासून अमान्य आहेत ही जर तात्पुरती व्यवस्था होती तर ती

पासून अमान्य आहेत. हा जर तापुरुत व्यवस्था हाता त ता इतक्या प्रदीर्घ काळ का अमलात राहिली हा त्यांचा सवाल आहे. स्वातंत्र्य मिळताना झालेली फाळणी व जम्मू-काश्मीरचा खास दर्जा या दोन्ही बाबींची सांगड संघ व त्यामुळे भाजप घालत आला आहे. भाजपला मोठे बहुमत मिळाल्यावर त्यांनी राज्याला खास दर्जा देणारे ३७० वे कलम रद्द केले. त्याच वेळी राज्याचे विभाजनही केले. त्यास पाच वर्षे झाली. हे विभाजन धर्मिक आधारावर केल्याचा आरोप तेव्हाही झाला. तो केंद्र सरकारने स्पष्टपणे खोदून काढलेला नाही. सर्वोच्च न्यायालयात घटनापीठापुढे सरकारची बाजू मांडताना सॉलिसिटर जनरल तुषार मेहता यांनी केंद्रीय गृहमंत्री अमित शहा यांनी संसदेत केलेल्या

निवेदनाचा हवाला दिला. जेव्हा परिस्थिती सुरक्षीत होईल तेव्हा जम्मू-काश्मीरला राज्याचा दर्जा परत बहाल केला जाईल, असे ते म्हणाले. राज्यात परिस्थिती सुरक्षीत झाली आहे हे कोण ठरवणार? हा मोठा प्रश्न आहे. काण केंद्र सरकारचे ते ठरवणार आहे हे उघड आहे. त्यासाठी ते कोणते निकष वापरतील हेही स्पष्ट नाही. ३७० वे कलम रद्द करताना तेथील अनेक नेत्यांना अनेक महिने स्थानबद्ध केले होते, तेथील इंटरनेट सेवा बंद केली होती. जम्मू-काश्मीरमध्ये निवडणूक कधी घेणार हाही प्रश्न घटनापीठाने विचारला आहे. त्याचे लवकर उत्तर मिळणे अवघड दिसते. जुन्या राज्यातून बाहेर काढलेल्या लडाखचा केंद्र शासित प्रदेश हा दर्जा कायम राहील असे मेहता यांनी सूचित केले आहे. त्याचे कारण काय? शेजारी देश फार मैत्रीपूर्ण व्यवहार करत नाहीत, असे मेहता म्हणाले; पण पंजाब हेही सीमावर्ती राज्य आहे. ईशान्येकडील राज्येही सीमेलगत आहेत. राज्यांचे विभाजन करण्याचा अधिकार केंद्र सरकारला दिला तर त्याचा दुरुपयोग होऊन या राज्यांचे विभाजन होणार नाही याची खात्री काय? असे घटनापीठाला विचारायचे आहे. मणिपूरमध्ये आताच कुकी व मैडी समाजातील दुहीमुळे फूट पडली आहे. तेथे दोन स्वतंत्र प्रदेश निर्माण करण्याची मागणी होऊ लागली आहे. छोट्या राज्यांना भाजपचा पाठिंबा आहे, त्यामुळे स्वतंत्र विदर्भाच्या मागणीलाही त्यांचा विरोध नाही हे लक्षात घेतले पाहिजे. जे मतदार आपल्याला अनुकूल आहेत त्यांना एकत्र करण्याचा भाजपचा विचार आहे का? हे देशास कळले पाहिजे. देशाची सुरक्षितता या बरोबरच किंबुहुना त्याहीपेक्षा लोकशाहीची पनस्थिरपणा महत्वाची आहे असे घटनापीठाने मत व्यक्त केले

इतकच नव्ह तर सव मताच मूल्य समान ठवण्याच आममानस्यद कामही बाबासाहेबांनी केले. ही जी परंपरा आहे तिचेच

	४८	४९			५०		५१
५४					५५	५६	५७
५८		५९		६०			६१
६३						६४	
			६७	६८		६९	७०
७१		७२			७३	७४	

दुष्काळाचे सावट सरकारची गतिमानता

विहिरींनी पावसाळ्यात तळ गाठला आहे. अशा परिस्थितीत येत्या काही दिवसांत पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न देखील ऐरणीवर येण्याची शक्यता नाकारत येत नाही.

जनावरांच्या चाच्यासाठी आणि पाण्यासाठी

देखील शेतकऱ्यांना वण-वण भटकावे लागणार आहे, हे कदाचित पुढील काळातील विदारक चित्र असू शकते. त्यामुळे, आता बाकी राहिलेल्या मान्युनच्या दीड महिन्यांच्या काळात तरी चांगला पाऊस पडावा, अशी शेतकऱ्यांची इच्छा आहे. अशातच पुढील तीन-चार दिवसांत राज्यात हलक्या पावसाची शक्यता वर्तवण्यात आली आहे. नवीन हवामान अंदाजानुसार, राज्यातील पश्चिम महाराष्ट्र विभागातील अहमदनगर, पुणे, सोलापूर, सातारा, सांगली, कोल्हापूर या सहा जिल्ह्यांत २ सप्टेंबरपर्यंत हलका पाऊस पडण्याची शक्यता आहे. या संबंधित भागात ०.५ ते १.५ मिमी पाऊस पडण्याची शक्यता आहे. तसेच, कोकण विभागातील सिंधुरुंग, रत्नगिरी, रायगड, ठाणे, पालघर या जिल्ह्यांत देखील हलका

नारी शक्तीचा गौरव

उदारीकरण मोदी यांच्या परवाच्या 'मन की बात' मध्ये दिसले. त्यांनी चांद्रयानच्या यशात महिलांचा वाटा असल्याचे आवर्जून सांगितले. मोदी यांनी चांद्रयान मोहिमेला बळ तर दिलेच आणि प्रेरणाही दिली. पण मोदी यांनीच नारी शक्कीचा गौरव केल्याने आता स्थियाही विज्ञान शाखेकडे मोठ्या संख्येने वळतील. महिला या विज्ञानात मागे नसतात, हा फार मोठा संदेश मोदी यांनी नारी शक्कीचा गौरव करून दिला आहे. ज्या देशात पूर्वी महिलांवर पुरुष वर्गांकडून प्रचंड अत्याचार झाले, त्या वर्गात महिलांची स्थिती आता किती कमालीची सुधारली आहे, हे पाहून स्तिमित व्हायला होते. महिलांच्या विद्रूपीकरणाची कुप्रथा कधीच थांबली. पण त्यानंतरही महिलांचा सन्मान करून त्यांना त्यांच्या कार्याचे योग्य श्रेय देण्याची वहिवाट भारतात चालत आली आहे. मोदी यांनी नारी शक्कीचा जो गौरव केला, त्यामागे ही फार मोठी परंपरा आहे. त्याच परंपरेचे पाईक मोदी आहेत.

विरोधक केवळ आपण फार मोठे स्थी शक्तीचा गोरव करणारे आहोत, असे संगत असतात. पण कांग्रेसच्या काळात स्थियांवर अनेक अत्याचार करण्यात आले. दिल्हीतील निर्भयाप्रकरण तर अगदी अलीकडचे. पण तेव्हा दिल्हीत मनमोहन सरकार होते. ते लेचेपेचे नसते तर गुह्येगांची असले क्रौर्य दाखवण्याची हिंमतच झाली नसती. दिल्हीला आता तर रेपे कॅपिटल म्हणून ओळखले जाने हे पाप दिल्हीतील अगविंद केजरीवाल असून कॅग्रेसच्या

पूर्वीच्या सरकारांचे आहे. केवळ विरोधकांना दोष देण्यासाठी हे विवेचन केले नाही, तर वस्तुस्थिती सांगितली आहे. अजूनही तालिबानी मानसिकतेत कॉण्ट्रेस आहे. दिवंगत पंतप्रधान राजीव गांधी यांनी शाहबागो प्रकल्पात अल्पसंख्याक पुरुषांना खाल करण्यासाठी चक्र सर्वोच्च न्यायालयाचा निर्णय फिरवला. तो निश्चितच नारी शक्तीचा गौरव नव्हता, तर नारी शक्तीला दावापे होते. तेच काम मोदी यांनी तिहेरी तलाकची कुप्रथा बंद करून नव्याने नारी शक्तीला प्रोत्साहन दिले. केवळ हिंदू स्त्रीचाच नव्हे तर अल्पसंख्याक समाजातील महिलांचा आपण आदर करतो, हे मोर्दंनी कसलीही बडवड न करता दाखवून दिले. आजही कॉण्ट्रेसवाले मात्र अल्पसंख्याक नाराज होऊ नयेत म्हणून तिहेरी तलाकची कुप्रथा बंद करून का संकटातून अल्पसंख्याक महिलांची सुटका केली म्हणून मोदी यांच्याकर आगापाखड करत असतात. नारी शक्तीचा आविष्कार प्रत्येक बाबतीत आज देशात दिसतो आहे. आज महिला किती मनमोकळेपणाने वावरत असतात. बैठकांमध्ये महिला अधिकारारूढ होऊन चर्चा करत असतात. हे चित्र दिसेल, असे पत्रास वर्षांपूर्वी कुणी कल्पना तरी केली असेल काय? त्याचे उत्तर नाही असे आहे. नारी शक्ती आज सर्वत्र नवीन झेंडे गाडत आहे. चंद्रावरही याच नारी शक्तीने झेंडा रोवला आहे. महिलांचा गौरव करतानाच पंतप्रधान मोदी यांनी नेहमीप्रमाणे आपली खेळात असलेली रुचीही दाखवली. विद्यापीठ स्पर्धे त गौरवशाली ठरलेल्या महिला खेळांडी त्यांनी संवाद साधला आणि क्रीडा क्षेत्र किती महत्वाचे आहे, हेच दाखवून दिले. त्याबाबतही मोदी यांचे आभार क्रीडाप्रेमी देशाने मानले पाहिजेत.

सोभाव (सुत्र ४) सोभाव आनी मन

आनी परिसर या गोष्टी आपोआप त्याले मियथ नमा बीजभाव हाऊ त्यानाच देहधर्म, प्रकृती, प्राप्त आनी सोतानी जानीच असिता ह्यामाईन परिपाक रुप त्या गोष्टीमाथूरू मनमा जनम व्हस त्याच गोष्टीसाठा पन व्हत -हास.पुढे मन विरुद्ध ते जसजसं मोठं मोठं व्हत थेवर मोठाळ्या आधार प्रत्याधार व्हत -हातस तस ते बनत ती की साधारनपने त्याले पाचवा सहावा महिना पासून तात व्हस.आनी पुढे हाऊ क्रम त्याना मरेपर्यंत चालूस तेसे सूर्य आनी त्याना परकासकिरन -हातस त्याचरप्रमाणे असिता आनी मन सेतू. ह्याप्रमाणे मन हायीकायी जनमले तेसी येत नै. ते जनमले येवानंतर दोन -तीन महिनामा मन जनमले उन्हां म्हणे मानूसाना जनमले खरा अर्थातून जनमले पयले येस तो फक्त त्याना देहधर्म हाऊच -हास. ते हात नै. त्यानी त्याले पयली वयख हाई त्याले समयनारी जनमदाती मार्च त्याना देहधर्मी वयख करी देस. या पुढला मानूस निरमान व्हस. हाईच खरी गोष्ट त्याना ती महत्वानी बाब -हास. आठे तो सोता काहीच करत पुढला आयुष्यमा मायनी खरी पुच्यायी मोजाई जास. असा पक्का आपलाकडे सप्तज शे. पन त्यानी खरी गोष्टीसमा शेत.या समद्या गोष्टी, परिस्थिती आनी मुलन प्रत्याधातना क्रम सुरु व्हवामाच आपून ज्याले सोभाव ना बीजभाव नक्की व्हत -हास. त्यायेयनी परिस्थितीना जनानामनवर सतत व्हत -हास.आनी त्यान मन आपला अर्थतीवर करत -हास जसं मूळ एकदा रडले लागन ते तीनी उचलत नै तोपावेतो ते सारखं रडतच -हास. त्याले अपर की मंग त्यानंदनं थांबस.अशा त्यानामनवर आधात चालूच -हातस. आनी त्यामुये त्याना मनथर्दैन बी त्याधातबी एकच प्रकारांनी व्हतसच -हातस. या सतत आनीच त्याले मंग सवय लागास.अशा चांगल्या वाईट नासूस सोभावना बालदेह घडत जास.पुढे त्याच सवयी मन बी घडस आनी त्याले त्याना शरीरन्या हालचालीस जास. ह्याच पयले पासून त्याना अवस्थामा सवयी विरा हाऊ पयला काय हाईच पयले पालकन ध्यानमा त. पयले मनन्या सवयीसपरमाने शरीरले प्रेरना मियस. आनी मनते प्रेरना देऊ लागतीस.ह्या अशा परस्परले साथ तान व्हत जास त्याच भआवमआइन पुढे स्थायी-पक्की अस तीच त्या घडीले त्याना सोभाव बनाडस असं आपून अस. प. पू.डॉ.रामचंद्र महाराज पानरेकर.यासना स्वभाव तांचे अद्वितीयी भाषेत अनवाद केला

- प्रा. भगवान् पाटील. अध्यक्ष, अहिरानी साहित्य परिषद् ध्रुवे

શાબ્દકોડ-૧૬૬

A crossword puzzle grid with numbers from 1 to 99. The grid consists of black and white squares, with words hidden both horizontally and vertically.

■ शब्दकोडे १६५ चे उत्तर

आडवे उत्तर -
 १.नारा ३.भारतरत्न ६.मखलाशी
 ९.खान ११.रस १२.सदन
 १३.विशाल १४.रंग १५.दगडी
 १८.पल १९.आजोळ २०.रम
 २१.कर्जबाजारी २२.बार
 २३.अंचंडा २४.तपोबेल
 २६.मदन २९.ईर ३१.मादक
 ३३.गारवा ३५.पेटा ३८.दलाल
 ४१.वटवट ४३.सुरवंट
 ४४.स्थान ४५.लबकर ४७.वदन
 ४८.अवधान ५०.कमालकिमान
 ५३.टर ५५.पाचक ५६.रान
 ५७.कास ५९.वासर ६०.माल
 ६१.रिक्षा ६२.परत परत
 ६५.जनमत ६७.पत्रक ६८.लता
 ७०.आग ७१.नजरानजर
 ७२.महानगरपालिका ७६.काम
 ७७.झालार ७८.नत ७९.कालगती
 उभे
 १.नारद २.रासगरबा ३.भास
 ४.रदनक ५.तन ६.मशाल

७.खल ८.शिरजोर ९.खार
 १०.नगरसेवक १३.विपरीत
 १६.डीम १७.अंबाबाई
 १९.आबाल २३.अंतर्नाद
 २५.पोर २७.दगा २८.नरवर
 ३०.रेपे ३२.दरम्यान ३४.वाट
 ३६.क्षार ३७.अलबत
 ३९.संगोपन ४०.लव
 ४२.वर्तमानपत्र ४३.सुरमा
 ४६.करकरीत ४८.दरवाजा
 ५०.करा ५१.किस्मत ५२.नकार
 ५४.नरमगरम ५८.सतलज
 ६०.माजघर ६३.रकमपात
 ६४.पद ६६.मलमल ६७.पलंग
 ६९.तारामती ७०.आजकाल
 ७३.हार ७४.रन ७५.काका

दैनिक

लक्ष्माराष्ट्र

५

शुक्रवार, दि. १ सप्टेंबर २०२३

आनंदाचा शिधा' लाभार्थ्यपर्यंत वेळेत पोहोचवा

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहकसंरक्षण मंत्री छगन भुजबळ यांचे निर्देश

नाशिक | गोरी

गणेशोत्सवाच्या पार्श्वभूमीवर सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेमार्फत आनंदाचा शिधा वितरणाचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेमार्फत गणेशोत्सवाच्या आधी आनंदाचा शिधा लाभार्थ्यपर्यंत पोहोचवावा व त्यासाठी काटेकोर नियोजन करावे, असे निर्देश राज्याचे अन्न नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री छगन भुजबळ यांनी येथे दिले. मंत्री छगन भुजबळ हे औरंगाबाद येथे आले असता त्यांनी काल पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभागाचा आढावा घेतला. बैठकीस पुरवठा उपायुक्त गव्हाणे, जिल्हा पुरवठा अधिकारी वर्षाराणी भोसले, सहा. पुरवठा अधिकारी सोनाली जोंधळे, सहनियंत्रक वजनमापे सुरेश चाटे, उपनियंत्रक रमेश दारडे, सहायक नियंत्रक एस.वाय.मुंडे, डी.व्ही. गावडे आदी उपस्थित होते. औरंगाबाद विभागात आठवी जिल्हे मिळून गौरी गणपती उत्सवानिमित द्यावयाच्या आनंदाचा शिधा संदर्भात माहिती देण्यात आली. विभागात अन्न धान्य वितरणाची सरासरी आकडेवारी लक्षात घेता आनंदाचा शिधा साठी ३२ लाख २८ हजार ३८७ शिधाजिन्स संचाची माणणी नोंदविण्यात आली आहे, अशी माहिती देण्यात आली. विभागातील गोदामांच्या सद्यास्थितीबाबत, शिवभोजन देयकांच्या अदायगीबाबत आढावा घेण्यात आला. भुजबळ म्हणाले की, गोदामांच्या दुरुस्तीसाठी जिल्हा नियोजन समितीकडून १० लाख रुपयांपर्यंतच्या दुरुस्ती कामासाठी निधी मिळावा, अशी तरतूद करण्यात येईल. शेतकऱ्यांच्या हितासाठी साखर कारखान्यांमध्ये उसाचे अचूक मोजमाप व्हावे यासाठी बनविण्यात आलेल्या प्रमाणित संचालन कार्यप्रणालीचे काटेकोरपणे पालन करण्याचे निर्देश यावेळी भुजबळ यांनी वैधमापन विभागाच्या अधिकाऱ्यांना दिले. या प्रणालीनुसार साखर कारखान्यांमध्ये वापरात असणाऱ्या वे ब्रीजमध्ये डिजीटल लोड सेल बसविण्यात यावा व या हंगामापासून प्रमाणित संचालन कार्यप्रणालीची अंमलबजावणी करावी, असे निर्देश भुजबळ यांनी दिले. तसेच विभागातील प्रश्न आणि अडीअडचर्णांची माहितीही त्यांनी जाणून घेतली.

दैनिक

लक्ष्मी महाराष्ट्र

शुक्रवार, दि. १ सप्टेंबर २०२३

६

रक्षाबंधन सण शहरात विविध उपक्रमांनी साजरा

धुळे महानगरतर्फे फटाके फोडून व एकमेकांना पेढे भरवून आनंदोत्सव

धुळे । शहर व परिसरातील विविध सामाजिक संघटनांच्यावरीने रक्षाबंधन सण विविध उपक्रमांद्वारे साजरा करण्यात आला. रिक्षाचालक, लष्करी जवान तसेच निरीक्षणगृहातील झाडांना राखी बांधण्यात आली. काही संघटनांच्या पदाधिकाऱ्यांनी निरीक्षणगृहातील विद्यार्थींनिकांडून राखी बांधून घेतली. काही शाळांनी झाडांना राखी बांधून पर्यावरण रक्षणाचा संदेश दिला. तसेच केंद्रातील मोदी सरकारने घरगुती गॅस सिलेंडरचे दर २०० रुपये तर उज्ज्वला योजनेच्या लाभार्थ्यांना ४०० रुपयांनी कमी केले. देशातील महिलांना मोदी सरकारने रक्षबंधनाची मोठी भेट दिल्याचे सांगत आज धुळ्यातील भाजप धुळे महानगरतर्फे फटाके फोडून व एकमेकांना पेढे भरवून आनंदोत्सव साजरा करण्यात आला. यानिमित्त धुळे भाजपा महानगरतर्फे फटाके फोडून व पेढे भरवून आनंद उत्सव साजरा करण्यात येत असल्याचे श्रीमती अहिराव यांनी यावेळी सांगितले. याप्रसंगी माजी आमदार राजवर्धन कटमबांडे, भाजप जिल्हाध्यक्ष गजेंद्र अंपळकर, प्रदेश महिला उपाध्यक्ष जयश्री अहिराव, महापौर प्रतिभा चौधरी, नगरसेविका कल्याणी अंपळकर, नगरसेवक हिरामण गवळी, नगरसेविका सुरुखा उगले, वंदना थोरात, वैभवी दुसाने, आरती पवार, सभागृह नेता भाती माळी, नगरसेविका योगिता बागुल, वैशाली शिरसाठ, निशा चौबे, नगरसेविका वंदना भामरे, ओम खडेलवाल, अमोल मासुळे, रावसाहेब गिरासे, प्रशांत बागुल, महेश मुळे, योगेश मुकुंदे, यशवंत येवलेकर, राजेश पवार, सचिन शेवतकर, पंकज विंचू, सुहास अंपळकर, विनोद खेमनार, आदी उपस्थित होते.

संकलन : दिपक वाघ